

Bölüm 3

KAMU YÖNETİMİNİN YUMUŞAK KARNI: SİYASAL YOZLAŞMA

Yusuf PUSTU¹

Giriş

Siyaset karara ve eyleme yönelik bir süreçtir. Ne yapmalı, nasıl yapılmalı, niçin yapılmalı vb. sorulara cevap arar. Siyasetin bu eylem halindeki durumu, aynı zamanda ahlak sorununa dönüşür. Çünkü siyaset yapanın verdiği kararlar, davranışları ve eylemleri sadece kendisini değil tüm toplumu etkilenmektedir. Ancak ister tek kişiyi ister toplumu ilgilendiren bir karar olsun, karar veren, içinde bulunduğu toplumun şekillendirdiği bir düşünce yapısının etkisi ile davranmaktadır. Dolayısıyla içinde bulunduğu toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasal yapının etkisi altında oluşan karakteri ile eylemde bulunmaktadır. Bu nedenle siyaset yapanların ahlaklılığı-ahlaksızlığı içinde bulunduğu toplumdan ve koşullardan bağımsız olarak tartışılmalıdır. Dolayısıyla siyasal yozlaşma sürecinde siyasetçinin ahlakından söz ederken, siyasal yozlaşmayı ve siyasetçiyi toplumdan soyutlamamız mümkün değildir. Bu yönü ile siyasal ahlak ya da siyasal yozlaşma toplumsal düzenin bir tür tezahürüdür.

Siyasal yozlaşma durumunda siyasal düzenin aksaklıklarından yararlanarak ahlak dışı yararlar elde edilmesi durumunda tek suçlu siyasetçi midir? Siyasetçi ile işbirliği halinde ahlak dışı yarar sağlayanlar, siyasetçi kadar siyasal yozlaşmadan sorumlu mu dur? Siyasal ahlaktan bahsettiğimiz zaman sadece, siyasetçilerin ahlakından mı bahsediyoruz? Yoksa toplum halinde yaşayan, siyasal davranış ve eylemlerde bulunan bireyleri de işaret ediyor muyuz?

Siyaset kamusal kararların alınması ve uygulanması sürecidir. Bu süreçte ortaya çıkan siyasal yozlaşmada siyasetçi baş aktördür ve toplumsal yaşamın en önemli unsurlarından biridir. Ancak toplumsal yaşamın en önemli unsurlarından biri olan siyasetçiye karşı çelişkili ve ikircikli bir yaklaşım söz konusudur. Bu yaklaşımın en önemli nedeni siyasetçinin de üyesi bulunduğu toplumun kendi bünyesinde genel bir ahlak bunalımının bulunmasıdır. Bu ahlak bunalımı siyasal yozlaşmanın temel nedenidir. Toplumdaki ahlaki bunalımın dışında siyasal yozlaşmayı etkileyen, hem toplumu hem de onun bir parçası olan siyasetçiyi etkilen, değer yargılarını oluşturan, karar ve eylemlerini temellendiren birçok faktör vardır. Bu faktörler zamana, mekâna, ideolojik duruma ve sosyolojik yapıya bağlı olarak değişmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel yapı ile bağlantılı

¹Dr.Öğr.Üyesi, Ankara Hacı Bayramı Veli Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi, ypustu@yahoo.com

için yalnızca kamu yönetimi alanında düzenlemelerde bulunmak yeterli olmayacaktır. Kamu yönetiminde ortaya çıkan ahlaki sorunları çözmek için, sorunun siyasal, kültürel, toplumsal ve ekonomik yönleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Buradan hareketle kamu yönetiminde siyasal yozlaşmanın önlenmesi için sadece kamu yönetimi örgütüne ve siyasal alana ilişkin değil, toplumsal sistemin tüm alt sistemlerini içeren tedbirler alınmalıdır. Dolayısı ile siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel yapıya yönelik çalışmalar yapmadan; toplumsal, ekonomik ve kültürel yozlaşmayı göz ardı ederek sadece siyasal yozlaşmayı önlemeye yönelik düzenlemeler yetersiz kalmaya mahkûm olacaktır.

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler basta olmak üzere dünya üzerindeki birçok ülkede görülen ve hemen hemen her toplumun içselleştirdiği siyasal yozlaşma sorununu ortadan kaldırmak için uzun vadeli plan yapmak ve toplumsal yapıyı yeniden düzenlemek gerekmektedir. Ancak toplumsal sistemde değişikliklerin zaman alacağı hususu gözden kaçırılmadan, bu alandaki çalışmalar kararlılıkla bir süreç halinde ele alınmalıdır

Kaynakça

- Ackerman, S. R. (1999) *Corruption and Government: Causes, Consequences and Reform*, Cambridge University Press, Cambridge
- Afacan, H. H. (2001) *Toplum Bilimi*, Konya
- Aktan, C. C. (1992) *Politik Yozlaşma ve Kleptokrasi (1980-1990 Türkiye Deneyimi)*, İstanbul, Afa Yayıncılık
- Aktan, C. C. (1999) "Ahlaki Yeniden Yapılanma ve Toplam Ahlak Doğru" *Ahlak ve Ahlak Felsefesi*, İstanbul, Arı Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği Yayınları
- Aktan, C. C. (2001) (Ed), *Yolsuzlukla Mücadele Stratejileri*, Ankara: Hak-iş Yayınları
- Aktan, C. C., Savaşan, F. (2009) *Kayıt dışı Ekonomi ve Etik, Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik Projesi Akademik Araştırma Çalışması*, T.C. Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Ankara
- ALKAN, T. (1993) *Siyasal Ahlak ve Siyasal Ahlaksızlık*, Ankara, Bilgi Yayınevi
- Bauman Z. (1998) *Postmodern Etik*, çev. Alev Türker, İstanbul, Ayrıntı Yayınları,
- Berkman, Ü. (2009) *Gelişmekte Olan Ülkelerde Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Rüşvet*, , Ankara, TODAİE Yayınları
- Blackburn, K. and Rashmi S. (2008), "Corruption, Development and Democracy", *Economics of Governance*, 9, pp. 341-362.
- Caiden, G. E. (1988), "Toward a General Theory of Official Corruption", *Asian Journal of Public Administration*, Vol. 10, No. 1, pp. 3-26.
- Cengiz, M., Kul, M. (2008) "Türkiye'de Kamu Yönetiminde Yolsuzluğun İçselleştirilmesinin Sosyolojik Analizi", *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 10 Sayı 3, s. 55-76
- Cooper, T. L. (1994) *Handbook of Administrative Ethics*, Newyork, Marcel Dekker,
- Çelen, M. (2007) *Yolsuzluk Ekonomisi*, İstanbul, İstanbul SMMMO Yayınları
- Çulpan, R. (1980) "Bürokratik Sistemin Yozlaşması" *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s.31-45
- Dağdelen, A. (2013) *Siyasal Yozlaşma Olgusu Ve Siyasetin Finansmanı Arasındaki İlişkiye Genel Bir Bakış*, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2013, Cilt: 6, Sayı: 2, s.291-306
- Demirer, Y. ve Yılmaz, B. E. (2009) "Yolsuzluk Araştırmaları Üzerine Siyasal Kültür Eksenli Notlar" *Kocaeli Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Yıl 5, Sayı 7, s. 49-64
- Durkheim, E. (1986) *İntihar: Toplum Bilimsel İnceleme*, çev. Özer Ozankaya, Ankara ,UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Yayınları,
- Emre, C. (2002) "Kültürel Değerler, Ahlak ve Türkiye'de Kamu Yönetimi", çev., Bülent Duru, *Mülkiye Dergisi*, Cilt XXVI, Sayı 236, s. 15-32
- Erdoğan, M. (1997) "Siyasal Yozlaşma ve Türkiye Örneği" *Yeni Türkiye Dergisi*, Cilt 1, s.160-165
- Ergun, T. (1978) "Yönetimde Yozlaşma Olgusu Üzerine" *Amme İdaresi Dergisi*, Sayı 11, s.24-30

- Eriş, M. (1997) "Miras Yoluyla Gelen Siyasal Yozlaşma" *Yeni Türkiye Dergisi*, Cilt 1, s.132-143
- Erol, A. (2008) "Mali ve Ekonomik Kayıt Dışılık: Etkileri ve Çözüm Önerileri" *Yolsuzluk Ekonomisi ve Yolsuzlukla Mücadele*, Ankara, TOBB Yayınları, , s. 35-61
- Görmez, K., Atan, M., Altan, S., Sancak, H., Güleç, S., Eralp, A., Parıltı, C. (2009) *Etik, Kültür ve Toplum, Akademik Araştırma Çalışması*, T.C. Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Ankara
- Karatepe, Ş. (1995) "Türkiye'nin Yönetim Sorunları" *Yeni Türkiye*, Yıl 1995, Sayı 4, s. 164-173
- Korkmaz, E., Erkal, M., Minibaş, T., Baloğlu, B., Yılmaz, E., Çak, M. (2001) *Türkiye'de Yolsuzluğun Sosyo-Ekonomik Nedenleri Etkileri ve Çözüm Önerileri*, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yayını
- Kuzu, B. (1987) *Anayasa Hukukumuzda Yürütme Organının Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi ve Güçlendirilmesi Eğilimi*, İstanbul
- Mauro, P. (1998) "Corruption: Causes And Consequences And Agenda For Further Research" *Finance And Development*, Volume 35, No 1, p.11-14
- Pehlivan, İ.(2002) *Yönetmelik ve Örgütsel Etik*, Ankara, Pegem Yayıncılık
- Şahin, M.(2003) "Enflasyon ve Etik" *I Uygulamalı Etik Kongresi Kitabı*, ODTÜ Felsefe Bölümü Yayınları, Ankara, s.287-294
- Şaylan, G. (1974) *Türkiye'de Kapitalizm, Bürokrasi ve Siyasal İdeoloji*, Ankara, Sevinç Matbaası,
- Şen, M. L.(2005) "Kamu Görevlilerini Yoldan Çıkaran Bubi Tuzakları: Hediye ve Kişisel Kullanım İçin Yapılan Başışlar" *2. Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Sakarya, s. 361-376
- Tanzi, V. (1998) *Corruption around the Word: Causes, Consequences, Scope, and Cures*, IMF Staff Papers, Volume 45, No. 4, p. 559-594,
- Tarı, M. (2006) "Yozlaşmanın Ekonomik Etkileri: Türkiye Üzerine Değerlendirmeler", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Taşar, M.O. (2006) *Siyasi Yozlaşma Kavramı ve Kamu Ekonomisi*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 14, Sayı 2, s. 347-368
- TEPAV (2006) *Yolsuzlukla Mücadele: TBMM Raporu "Bir Olgu Olarak Yolsuzluk: Nedenler, Etkiler, Çözüm Önerileri"*, Ankara
- Turan, İ. (1993) "Türkiye'de Siyasal Yozlaşma Süreci" *Derleyen Türker Alkan, Siyasal Ahlak ve Siyasal Ahlaksızlık*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, s.373-383
- Tutum, C. (1976), "*Yönetimin Siyasallaşması ve Partizanlık*", *Amme İdaresi Dergisi*, Sayı:9/4, s:9-32.
- Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (2005a) *Devlette Etikten Etik Devlete: Kamu Yönetiminde Etik*, Cilt I, İstanbul
- Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (2005b) *Devlette Etikten Etik Devlete: Kamu Yönetiminde Etik*, Cilt II, İstanbul
- Türkiye Genç İşadamları Derneği (1997) *2000'li Yıllara Doğru Türkiye'nin Önde Gelen Sorunlarına Yaklaşımlar: 23- Kamu Yönetiminde Yozlaşma ve Rüşvet*, İstanbul
- Yayman, H. (1997) "Siyasal Kültür ve Siyasal Yozlaşma" *Yeni Türkiye*, Sayı:13, s.701-705
- Yılmaz, A. (1997) "Siyasal ve Bürokratik Yozlaşma" *Yeni Türkiye Dergisi*, Cilt 1, s.418-438
- Yılmaz, A., Kılavuz, R. (2002) "Türk Kamu Bürokrasisinin İşlemsel Sorunları Üzerine Bazı Notlar" *Cumhuriyet Üniversitesi İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, s.17-31